

Mynämäen kunnan ruokapalvelut 24.5.2024

Tuija Toljander

Ravitsemus- ja ruokailusuositukset

Keskuskeittiöhankkeen historiaa

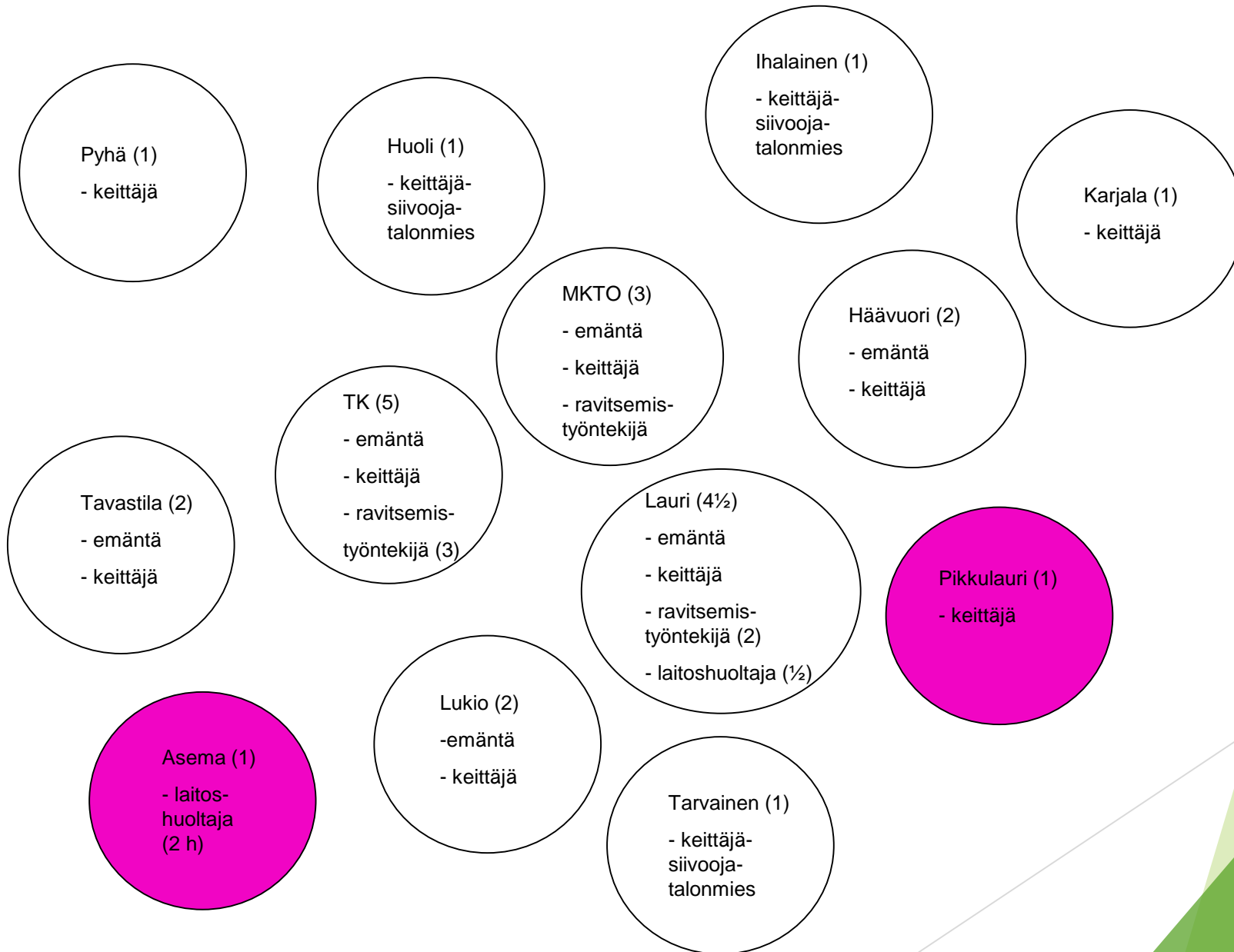
- ▶ Laurin koulun keittiö saneerattiin vuonna 1996. Keittiötä ei oltu suunniteltu keskuskeittiöksi. Tästä huolimatta lounasruoka valmistettiin Pikkulaurin ja Vaahteramäen päiväkoteihin, Koivikokujalle ja Rasekon oppilaille.
  - Laitekapasiteetti oli maksimikäytössä, kylmätilat olivat ahtaat, pakastehuone puuttui, samoin astiavarasto ja kuljetuslaatikoiden säilytystila
  - tavaraa jouduttiin siirtämään edestakaisin tuulikaapin, kylmiöiden, keittiön ja ruokasalin välillä riippuen siitä, mitä oltiin tekemässä.
- ▶ Ilmanvaihdosta puuttui jäähdytys, padat olivat sijoitettu väärin lattiakaivoihin nähden, ruokasali oli ahdas ja meluista, pakastimia oli sijoitettu ruokasalin puolelle, astianpalautus avautui suoraan alakoulun aulaan.

Keskuskeittiöhankkeen historiaa

- ▶ Ruokapalveluhenkilökunta kuljetti lämpövaunut ulkokautta Laurin koululta Pikkulauriin → liukkaus, sepeli, lumi, loska.
- ▶ Pikkulaurin eskarit tulivat ulkokautta Laurin koululle ruokailemaan.
- ▶ Vaaratilanteita syntyi, kun oppilaiden saattoliikenne ja keittiön huoltoliikenne meni ristiin päivittäin.
- ▶ Terveyskeskuksen keittiö oli tullut elinkaarensa päähän. Kunnassa ei ollut keittiötä, johon terveyskeskuksen keittiön ruokatuotanto olisi saatu mahdutettua.
- ▶ Hankesuunnitteluvaiheessa oltiin siinä käsityksessä, että samassa padassa voitiin keittää soppaa sekä kouluihin että palvelukeskuksiin.

Ruokapalveluiden tilanne 10/2016

- palvelukeittiö
- valmistuskeittiö

Tilanne 1.1.2023

- palvelukeittiö
- valmistuskeittiö

Pyhä (1)
- keittäjä

~~Ihalainen (1)
- keittäjä-
siivoja-
talonmies~~

Karjala (1)
- keittäjä

~~Huoli (1)
- keittäjä-
siivoja-
talonmies~~

~~Häävuori (1)
- keittäjä~~

Kunnantalo (2)
-Keittäjä (2)

Pikkulauri (1)
- keittäjä

Tavastila (2)
- emäntä
- keittäjä

~~TK (4)
- emäntä
- keittäjä
- ravitsemis-
työntekijä (2)~~

Lauri (5½)
- emäntä
- keittäjä
- ravitsemis-
työntekijä (3)
- laitoshuoltaja (½)

Asema (1)
- laitos-
huoltaja
(2 h)

Lukio (2)
-emäntä
- keittäjä

~~Tarvainen (1)
- keittäjä-
siivoja-
talonmies~~

Tilanne 24.5.2024

Pyhä (1)
- keittäjä

Kunnantalo (2)
-Keittäjä (2)

Karjala (1)
- keittäjä

Tavastila (2)
- emäntä
- keittäjä+
siivousta

Lauri (5½)
- emäntä
- keittäjä (4)
-laitoshuoltaja (½)

Pikkulauri (1)
- keittäjä

 palvelukeittiö
 valmistuskeittiö

Asema (1)
- laitos-
huoltaja
(2 h)

Lukio (2)
-emäntä+
siivousta
- keittäjä+
siivousta

Hyvinvointialueen tuomat muutokset

- ▶ HVA:lle siirtyi terveyskeskuksen ja Häävuoren palvelukeskuksen valmistuskeittiöt, Lizeliuksen palvelukeskuksen palvelukeittiö ja Koivulehdon palvelukodin jakelukeittiö sekä Koivikkokujan asiakkaiden lounasruoan valmistus. Tainiola palkkasi oman keittäjän huolehtimaan yksikkönsä ruoanvalmistuksesta.
- ▶ Terveyskeskuksen keittiöllä työskenteli 4 työntekijää ja Häävuoren keittiöllä 1 työntekijä → kunnan ruokapalveluista siirtyi 1.1.2023 HVA:n / Kaarean palvelukseen 5 työntekijää ns. tuplaliikkeenluovutuksella. Terveyskeskuksen siivous + 2 laitoshuoltajaa siirtyi HVA:lle samaan aikaan.
- ▶ HVA:lle siirtyi SOTE-keittiöt, niiden henkilökunta ja asiakkaat → kunnan ruokapalveluihin ei jäänyt ylimääräistä tila- eikä henkilöstöresurssia. Vastaava tilanne puhtaanapitopalveluiden puolella.

Keskuskeittiön tuomat hyödyt ja mahdollisuudet

- ▶ Uudet laitteet, dieettien valmistukseen oma tila, pakastehuoneet, ilmastoinnissa jäähdytys → hyvät työskentelyolosuhteet (salaattiosasto pieni vs. iso dieettikeittiö).
- ▶ Erityisruokavalioille oma linjastonsa.
- ▶ Vapaasti otettavissa olevalle kasvisruoalle tilaa lämpöhauteissa.
- ▶ Ruoanvalmistuskapasiteettia voidaan lisätä = vaatii henkilökunnan määrän lisäyksen.
- ▶ Yhdyskäytävä Laurin koulun ja Pikkulaurin välillä → Pikkulaurista pääsee ruokasaliin syömään sisäkautta, ruoankuljetus kylmä-/lämminvaunuilla.
- ▶ Monitoimitila mahdollistaa rauhallisen ruokailuympäristön päiväkodin lapsille (pienimmät syövät edelleen omilla osastoillaan pk:n puolella).
- ▶ Vaatesäilytys, wc-tilat ja käsienpesupiste ruokasalin/alakoulun aulassa.

Vaikutukset muihin keittiöyksiköihin 1

- ▶ **Aseman koulun keittiö / palvelukeittiö / kaikki ruoka lukiolta** → -0,39 hlö → 9 750 €-3 800 € (ruoankuljetuksen kustannukset) = 5 950 €/vuosi
  - Yksikössä koulu → kokopäiväinen laitoshuoltaja vastaa koulurakennuksen ja teknisten töiden tilojen siivouksesta sekä lounasruokailusta.
- ▶ **Pikkulaurin päiväkodin keittiö / palvelukeittiö / kaikki ruoka Laurin koululta**
  - Yksikössä 7 osastoinen päiväkot.
  - Aamupala, lounas ja välipala valmistetaan keskuskeittiöllä.
  - Kaikki Pikkulaurin päiväkodin lapset syövät aamupalan osastoilla.
  - Eskarit (2 ryhmää = 34 lasta+7aikuista) syövät lounaan ruokasalissa ja 3-5 -vuotiaat (2 ryhmää = 42 lasta + 7 aikuista) syövät lounaan monitoimitilassa → kustannustehokkain ratkaisu puhtaanapito- ja ruokapalveluiden kannalta → tavoitteena on, että vain pienimmät lapset söisivät lounaan Pikkulaurin puolella.
  - HUOM! Palvelee myös varhaiskasvatuksen toimintaa.
  - Kaikki Pikkulaurin päiväkodin lapset syövät välipalansa osastoilla.

Vaikutukset muihin keittiöyksiköihin 2

- ▶ **Kunnantalon keittiö / jakelukeittiö / pääruoka Laurin koululta**
  - Yksikössä 7 osastoinen päiväkotia.
  - Ruokasalissa syövät Laurin koulun 7.-9.-luokkalaista + heidän opettajansa, Rasekon Kuivelantie 20:n oppilaat sekä kunnantalon henkilökuntaa.
  - Keittiöllä valmistetaan aamupalat ja välipalat Vaahteramäen päiväkodin 7 osastolle.
  - Lounaan keitto, laatikko tai kastike ja salaatti tulee keskuskeittiöltä. - Energialisäke (perunat, ohra, riisi, pasta) ja kappaletavarat kypsennetään itse.
  - Keittiön henkilökunta huolehtii kokous- ja koulutustilaisuuksien kahvitarjoiluista.

Vaikutukset muihin keittiöyksiköihin 3

► Pyhän koulun keittiö / valmistuskeittiö

Yksikössä koulu ja päiväkotit → keittäjä vastaa lounaan lisäksi päiväkodin aamupalasta ja välipalasta → pelkkä lounas ei riitä, tarvitaan tekijä ja tarjoilija aamu- ja välipalalle.

Yksikössä keittäjän lisäksi laitoshuoltaja, joka vastaa sekä Pyhän koulun ja päiväkodin että vanhan yhteiskoulun siivouksesta (3x/vk).

- Koululla toive säilyttää yksikössään valmistuskeittiö + varhaiskasvatuksen tarve kattaville ateriapalveluille (aamupala, lounas ja välipala)!

Vaihtoehto: lounas toimitetaan keskuskeittiöltä, laitoshuoltaja koko päivän Pyhellä ja vastaa päiväkodin aamupuuron keittämisestä (pk:n henkilökunta ottaa aamupalatarvikkeet ruokasalin kylmiöstä ja hakee puuron keittiöstä), keittäjän työaika 50 % (klo 10-13.50) → tiski, lounastarjoilu ja välipalan esivalmistelut → säästö 3 h 50 min - 1 h 39 min (laitoshuoltajan työpanos keittiöllä) => 2 h 11 min (rahallinen arvo noin 35 euroa, josta vähennetään kuljetuskustannukset noin 25 euroa = säästö 10 euroa/pv).

Vaikutukset muihin keittiöyksiköihin 4

- ▶ **Karjalan koulun keittiö / valmistuskeittiö**
  - Yksikössä koulu ja päiväkotiki → keittäjä vastaa lounaan lisäksi päiväkodin aamupalasta ja välipalasta sekä koululaisten välipalasta → matka + tarve aamupalan, lounaan ja välipalan tarjoilulle.
  - Yksikössä laitoshuoltaja, joka vastaa kokopäiväisesti kiinteistön siivouksesta.
  - Oppilasmäärän kasvu Tarvaisten koulun lakkauttamisen johdosta. → Keittäjän työaika (7 h 39 min) ei tahdo riittää päiväkodin ja koulun tarvitsemien ruokapalveluiden tuottamiseen.
→ Korkeat kuljetuskustannukset Laurin koululta Karjalan koululle vs. mistä apua astiahuoltoon lounasajaksi?
  - Koululla toive säilyttää yksikössään valmistuskeittiö + varhaiskasvatuksen tarve kattaville ateriapalveluille (aamupala, lounas ja välipala)!

Vaikutukset muihin keittiöyksiköihin 5

- ▶ **Tavastilan keskuskeittiö / valmistuskeittiö**
  - Keittiöllä valmistetaan Tavastilan koululla ja Hiirenkorvan päiväkodissa tarjottava lounas, Tavastilan koulun päiväkotiosaston aamupala ja välipala sekä Hiirenkorvan päiväkodin välipala.
  - Keittiö toimii Hiirenkorvan päiväkodin ”kauppana” (mm. maidot, leivät, vihannekset)
  - Tavastilan keskuskeittiön kustannuspaikalta maksetaan puolet Hiirenkorvan päiväapulaisen palkkakustannuksista.
  - Ruoankuljetuksen keittiön ja päiväkodin välillä hoitaa kiinteistöhoitaja.
  - Palvelukoti Koivulehdon ruokapalveluiden siirtyminen Kaarealle mahdollisti Hiirenkorvan päiväkodin siivouksen tekemisen omana työnä → Tavastilan keittäjä siivoaa aamulla kello 6-8 päiväkodin, jonka jälkeen siirtyy keittiölle töihin. Ostopalvelun hinta (30 €/h) vs. omana työnä (15 €/h).
14 340 € - 4 110 € = 10 230 € säästöä/vuosi, kun työ tehdään omana työnä.
  - Koululla toive säilyttää yksikössään valmistuskeittiö!

Vaikutukset muihin keittiöyksiköihin 6

► Lukion keittiö / valmistuskeittiö

- Lukiolla valmistetaan ruoka lukion lisäksi Aseman koululle ja Niittylinnan/Leinikin erityisopetusyksikköön.

- Lukion siivouksesta on vastannut yksi kokoaikainen ja yksi 50 % laitoshuoltaja.

- Laurin koulun liikuntatilojen siivous on jouduttu ajoittain hoitamaan ostopalveluna. Mitoitettu siivousaika salille + pukuhuoneille on 3 h 30 min.

Yrittäjälle annettu aikaa siivota liikuntatilat 2 h (kustannuskysymys).

- 1.11.2022 alkaen lukion osa-aikaisen laitoshuoltajan työpanos on käytetty Laurin koululla liikuntatilojen ja ruokasalin siivoukseen.

Lukion keittiön emäntä ja keittäjä hoitavat Laurin koululle siirtyneen laitoshuoltajan siivousalueen työpäivänsä aluksi. → Säästö noin 10 000 €/vuosi.

- Koululla toive säilyttää yksikössään valmistuskeittiö! Oppilaat (oppilaskunnan kannanotto TELA, haastattelu/artikkeli Vakka-Suomen Sanomissa) ja opettajat + rehtori kokevat lukiolla valmistetun ruoan olevan yksi pienen lukion vetovoimatekijöistä.

Aterian kustannukset vuonna 2023

(tilanne 24.5.2024)

kustannus- paikka	keittiö	tyyppi	aterioita yht.	henkilökunnan määrä
7381	ASEMA	palvelukeittiö	2707	laitoshuoltajan työpanosta 2 h (+ 5 h 39 min Aseman koulun siivousta)
7384	KARJALA	valmistuskeittiö	17955	keittäjä 7 h 39 min
7385	LAURI	valmistuskeittiö	158882	emäntä 7 h 39 min, keittäjä 3 x 7 h 39 min, keittäjä 6 h 30 min ja laitoshuoltajan työpanosta 3 h 50 min (+3 h 39 min Laurin koulun siivousta)
7387	TAVASTILA	valmistuskeittiö	29296	emäntä 7 h 39 min, keittäjä 5 h 39 min (+ 2 h Hiirenkorvan päiväkodin siivousta) ja
7388	PYHÄ	valmistuskeittiö	23215	päiväapulainen Hiirenkorvassa 3 h 50 min keittäjä 7 h 39 min
7389	LUKIO	valmistuskeittiö	37868	emäntä 6 h (+1 h 39 min lukion siivousta) ja keittäjä 6 h (+1 h 39 min lukion siivousta)
7390	KUNNANTALO	palvelukeittiö	59781	keittäjä 2 x 7 h 39 min ja keittäjä 5 h (väistötilalisäys)
7395	PK PIKKULAURI	palvelukeittiö	32998	keittäjä 7 h 39 min

Aterioita yhteensä		362 702
Kokonaiskulut	1 096 933	3,02
Henkilöstömenot	722 801	1,99
elintarvikkeet	285 822	0,79

Huomioita, ajatuksia, pohdittavaa

- ▶ Omana työnä tekeminen tulee halvemmaksi kuin ostopalveluiden käyttö → ostopalveluiden käytön minimointi.
- ▶ Ruoan kuljettaminen kallista → ostopalvelu vs. oma kuljettaja + kulkuneuvo (oma tai leasing) → kallista molemmilla tavoilla → tarve ainakin kahdelle yksikölle (kuljettaja + kulkuneuvo).
- ▶ Työntekijän siirtyminen työpisteeltä toiselle työpäivän aikana maksaa.
- ▶ Miten hoidetaan päiväkotien tarvitsemat aamupalat ja välipalat ja niistä aiheutunut astiahuolto? Kuka keittää aamupuuron?
- ▶ Koulujen loma-ajat → toive, että varhaiskasvatuksen päivystys keskitetään pariin yksikköön → henkilökunnan lomaa voidaan hoitaa ilman ulkopuolisia sijaisia + kuljetustarpeen minimointi.
- ▶ Huoltovarmuus.
- ▶ Ammattitaitoisen henkilökunnan saanti / motivointi / työn mielekkyyden säilyttäminen → työpaikkojen veto- ja pitovoima (ammattitaitoinen kokki haluaa valmistaa itse ruokaa - ei vain toimia valmiin ruoan jakajana).
- ▶ Pieniä muutoksia tekemällä ei saada suuria kustannussäästöjä!